

Řízení obranných zdrojů

Blok II

Obranné zdroje z pohledu teorie veřejného sektoru

Téma 2

Řízení obranných zdrojů z pohledu teorie veřejného
sektoru

Osnova

- Úvod
- Základní pojmy
- Vymezení příčin existence veřejného sektoru
- Vztah mezi obranným (veřejným) a soukromým sektorem
- Závěr

ÚVOD

*Řízení obraných zdrojů z pohledu teorie
veřejného sektoru*

Úvod

- **Cílem** tohoto tématu je pochopení podstaty fungování veřejného/obránného sektoru s důrazem na vymezení jeho poslání a příčin existence.
- **Jako dílčí cíle** můžeme stanovit:
  - vymezení poslání, cílů a funkcí které veřejný/obránný sektor v ekonomice plní a využívá,
  - objasnění příčin jeho existence s posouzením míry objektivity a subjektivity jeho existence,
  - vymezení struktury veřejného sektoru a vymezení místa obranného sektoru v jeho struktuře s využitím teorie potřeb a teorie statků jako základní prostředek diskuse oprávněnosti produkce a formy zabezpečování daných konkrétních služeb a statků cestou veřejného sektoru.

Základní pojmy

Řízení obraných zdrojů z pohledu teorie veřejného sektoru

Základní pojmy

- Existence veřejného sektoru/obránného sektoru
- Příčiny existence veřejného sektoru/obránného sektoru
- Ekonomická teorie statků

VYMEZENÍ PŘÍČIN EXISTENCE VEŘEJNÉHO/OBRANNÉHO SEKTORU

Řízení obraných zdrojů z pohledu teorie veřejného sektoru

Vymezení příčin existence veřejného/obránného sektoru

Proč existuje VS?

Protože v soukromém sektoru **selhává** tržní mechanismus **při naplňování** svých **základních cílů**.

Proč neponechat SS svému osudu?

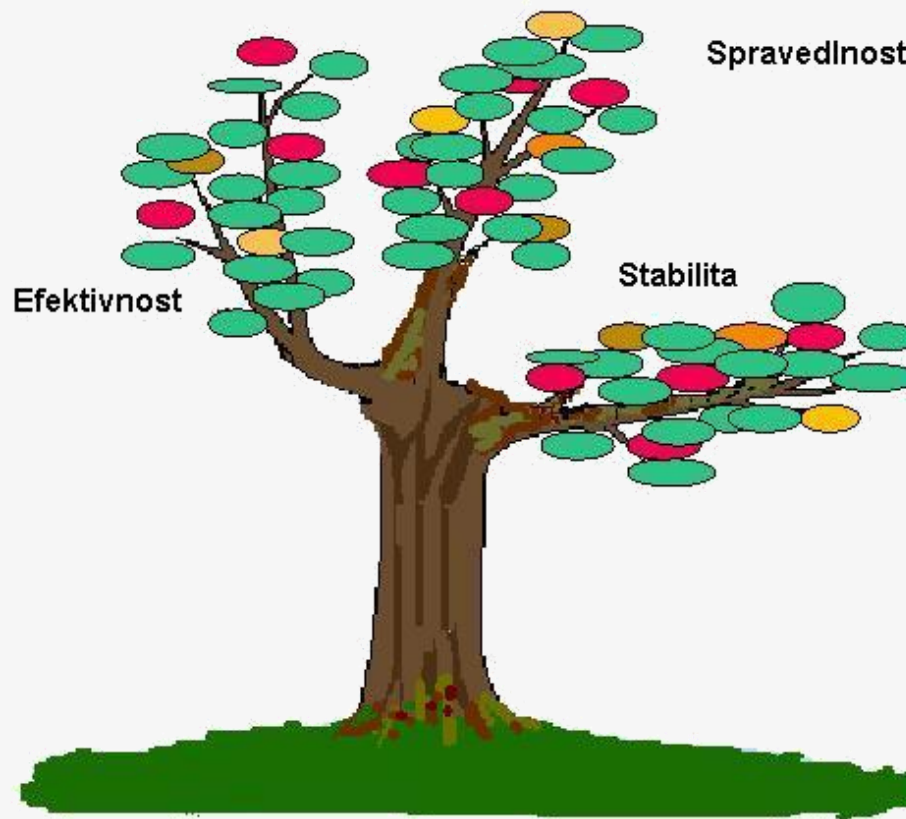
- Existují i názory, kdy na selhání trhu je pohlíženo jako na důsledek zasahování státu do ekonomiky. Tato selhání si následně vynucují další zásahy státu.
- Tržní mechanismus vede k takovým výsledkům, které jsou z hlediska společnosti „nespravedlivé“.

Vymezení příčin existence veřejného/obránného sektoru

Jaké jsou cíle tržního mechanismu?

Příčiny existence veřejného/obránného sektoru

Vymezení příčin existence veřejného/obránného sektoru

Mikroekonomické příčiny existence VS

Známe ze studia mikroekonomie a často diskutovaná:

- Nedokonalá konkurence
- Nedostatek informací
- Existence přirozeného monopolu

Mikroekonomické příčiny **nově vysvětlované**:

- Existence veřejných statků
- Vznik vedlejších nezamýšlených efektů - externalit

Vymezení příčin existence veřejného/obránného sektoru

Makroekonomické příčiny existence VS

Mezi základní makroekonomické příčiny existence zařazujeme následující ekonomické fenomény:

- Nedostatečné využívání zdrojů
- Nedostatečné využívání lidského potenciálu

Vymezení příčin existence veřejného/obránného sektoru

Mimoekonomické příčiny existence VS

Mezi **mimoekonomické příčiny** existence, které se potýkají s jistou mírou subjektivity, při jejich vymezování, patří:

- Tendence tržního mechanismu k polarizaci bohatství a chudoby (tržní systém vede k různému rozdělení bohatství) – snaha o zachování sociálních preferencí, solidarity a spravedlnosti.
- Tendence tržního mechanismu ke krátkodobému horizontu (nutnost brát zřetel na kvalitu životního prostředí)
- Tendence tržního mechanismu selhávat i ve vztahu ke kultivaci lidského potenciálu

TEORIE STATKŮ A JEJÍ VÝZNAM PRO OBJEKTIVIZACI EXISTENCE VEŘEJNOHO SEKTORU

*Řízení obraných zdrojů z pohledu teorie veřejného
sektoru*

Teorie statků a její význam pro objektivizaci existence veřejného/obránného sektoru

Typologie statků

- Kritérium institucionální
- Kritérium způsobu rozhodování o výrobě či spotřebě statků
- Kritérium ekonomické sledující míru privatizace spotřeby statku jedincem

Benárd

Buchanan

Samuelson

Teorie statků a její význam pro objektivizaci existence veřejného/obránného sektoru

Kritérium institucionální

- Čisté tržní statky
- Čisté netržní statky
- Polotržní statky

Teorie statků a její význam pro objektivizaci existence veřejného/obránného sektoru

Kritérium způsobu rozhodování o výrobě a spotřebě statků

- **Soukromé statky**
  - Individuální rozhodování
  - Maximalizace svého užitku
- **Veřejné statky**
  - Rozhoduje se veřejnou volbou
  - Financování z veřejných rozpočtů
  - Produkce veřejných statků souvisí s problémem rozdělování, se spravedlností v rozdělování (nebezpečí přetížení)

Teorie statků a její význam pro objektivizaci existence veřejného/obránného sektoru

Kritérium míry privatizace spotřeby

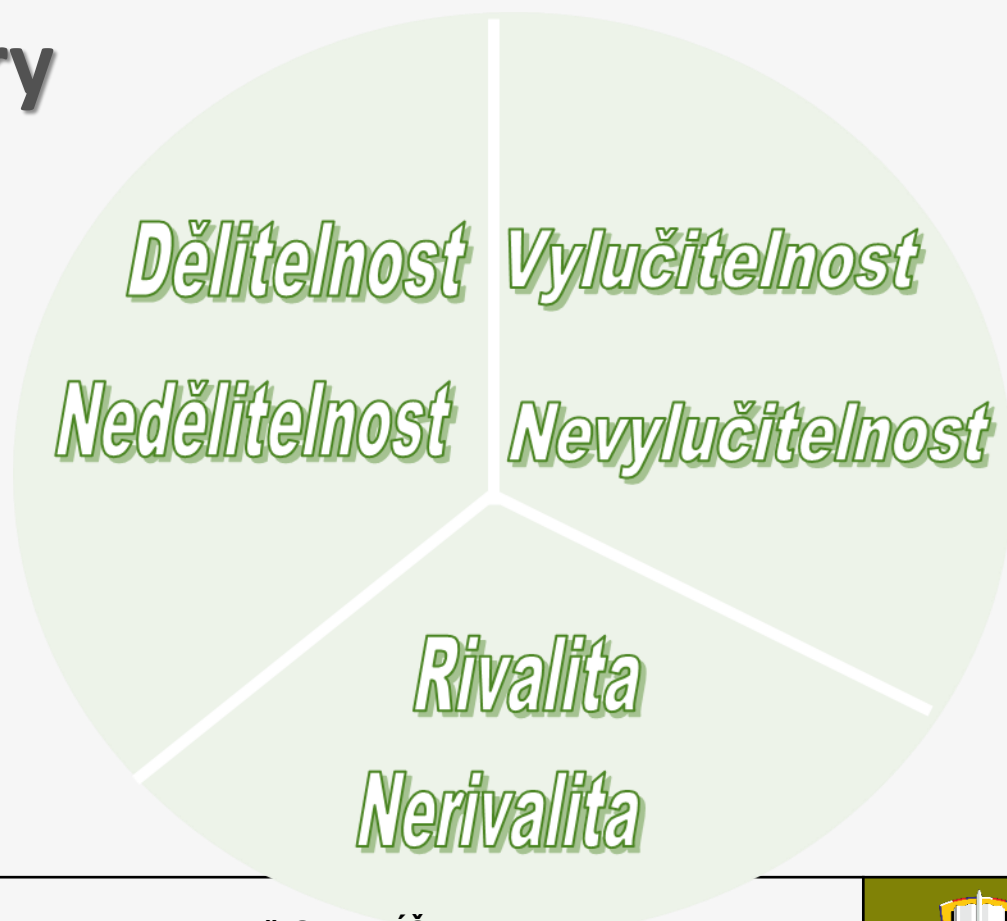
- Čisté veřejné statky
- Smíšené statky
- Čisté soukromé statky

Teorie statků a její význam pro objektivizaci existence veřejného/obránného sektoru

**Kritérium míry
privatizace
spotřeby**

Teorie statků a její význam pro objektivizaci existence veřejného/obránného sektoru

Kritérium míry privatizace spotřeby

Čistý veřejný statek

- Nedělitelný
- Nerivalitní
- Nevylučitelný
- Nulové mezní náklady

Teorie statků a její význam pro objektivizaci existence veřejného/obránného sektoru

Kritérium míry privatizace spotřeby

Smíšený statek

- Lze vyloučit jiného spotřebitele ze spotřeby i s malými náklady
- Po určité kvantitativní hranici společné užívání smíšeného statku nesnižuje užitek z něj plynoucí
- Rozlišujeme u nich užitek bezprostřední a z dlouhodobějšího hlediska

Teorie statků a její význam pro objektivizaci existence veřejného/obránného sektoru

Kritérium míry privatizace spotřeby

Čistý soukromý statek

- Dělitelná spotřeba
- Možné vyloučení ze spotřeby
- Rivalitní spotřeba

VZTAH MEZI VEŘEJNÝM/OBRANNÝM A SOUKROMÝM SEKTOREM

Řízení obraných zdrojů z pohledu teorie veřejného sektoru

VZTAH MEZI VEŘEJNÝM/OBRANNÝM A SOUKROMÝM SEKTOREM

Charakter vzájemného vztahu mezi soukromým a veřejným sektorem

- Co získává veřejný sektor z SS?
- Co získává soukromý sektor z VS?
- V čem spočívá komplementarita vztahu VS - SS

VZTAH MEZI VEŘEJNÝM A SOUKROMÝM SEKTOREM

Charitativní a zdrojový charakter veřejného sektoru

- Jak je možné chápat termín „Charitativní charakter veřejného sektoru“?
- Jak je možné chápat termín „Zdrojový charakter veřejného sektoru“?
- Může se obsah těchto dvou pojmů v čase měnit?

ZÁVĚR

*Řízení obraných zdrojů z pohledu teorie
veřejného sektoru*

Závěr

- Některé z příčin existence VS/OS představují v jistém smyslu objektivní kategorie, jejichž existence či hodnocení není v zásadě závislé na hodnotových soudech. Nerozhoduje o nich společenský konsenzus
- Naopak přijímaná kolektivní rozhodnutí by měla jejich existenci či neexistenci pokud možno respektovat, aby mohla mít vůbec nějaké pozitivní účinky (MALÝ, Ivan).
- Vždy je však možné najít i argumenty zpochybňující nedokonalost tržního mechanismu. Existují příklady potvrzující jeho autoregulační schopnosti.

ZDROJE KE STUDIU

*Řízení obraných zdrojů z pohledu teorie
veřejného sektoru*

Zdroje ke studiu

- Strecková Y., Malý I. Veřejná ekonomie pro školu i praxi. s. 16-25, 29-32, 53-64, 107-115;
- Stiglitz J. E. Ekonomie veřejného sektoru. s.27-31,102-115,157-162;
- Hamerníková, B., Maaytová, A. Veřejné finance. s.58-69, 90-91;
- Hamerníková, B., Kubátová, K. Veřejné finance. s.80-92;
- Regulatory Impact Assessment Manual
http://pdf.usaid.gov/pdf_docs/PNADM221.pdf

DĚKUJI ZA POZORNOST

**V PŘÍPADĚ DOTAZŮ MNE MŮŽETE
KONTAKTOVAT NA**

doc. Ing. **Aleš OLEJNÍČEK**, Ph.D.

Katedra **EKONOMIE**

Skupina **EKONOMIE**

Kancelář **K-65/100** (Bytovky)

Tel.: **+420973443153**